

Vily Baba

Stává se, že chodíme bez povšimnutí kolem unikátu, na který se jezdí dívat lidé i ze zahraničí. K takovým místům patří vilová čtvrť na Babě, architektonicky významná kolonie funkcionalistických staveb. Takové kolonie jsou na světě už jen čtyři, ve Stuttgartu, Vídni, Bratislavě a v Brně, pražská je z nich však největší,

zabírá asi tři hektary na návrší Baba, mezi kostelem sv. Matěje a zříceninou na ostrohu návrší.

Na začátku bylo v roce 1928 rozhodnutí Svazu československého díla vybudovat moderní zahravní vilovou osadu, která by se stala inspirací a vzorem moderního bydlení pro širší vrstvy.

Nejprve se muselo ovšem

najít vhodné místo. Právě ono může být rozhodující okolností při vzniku nového díla. Na konci dvacátých let ještě nebyla Praha obkroužena prstencem sídlišť, přirozeně se vyvíjela, a ačkoliv neustále rostla, místa byl pořád ještě dostatek. Nápad stavět na Babě, tedy na jednom z mnoha pražských kopců nabízejících jedinečný pohled na metropoli, se ukázal jako prozíravý. Moderní architektura si ráda hledala světlo, protože se mu co nejvíce otevírala. Dostatek světla rovnal se jednomu z předpokladů zdravého života. Když nebylo možné stavět na kopci jako v případě osady Baba, šplhaly stavby mnoha poschodími do výšky, aby byly blíže slunci. Ale být na kopci je vždycky lepší, protože

se rozšiřuje horizont a s ním vyhlídka – navíc voda nemá šanci napáchat žádné škody. Organizace projektu se ujal architekt Pavel Janák. Na Babě mu výjimečně záleželo už proto, že tu nejenom chtěl projektovat, ale také bydlet. V té době mu táhlo na padesát a patřil k nejuznávanějším českým architektům. Na Babě přišel s prozíravým urbanistickým řešením. Pro poskládání jednotlivých domů použil způsob střídavého zastavění, které připomíná šachovnicový systém. Výsledkem je skutečnost, že se domy navzájem neruší ve výhledu, jež na Babě znamenal jednu z prvořadých kvalit.

Z finančních důvodů se mohli akce účastnit jen příslušníci vyšší střední vrstvy a ti nechtěli bydlet v řadových domcích. Nakonec tedy nevznikl žádný univerzální rodinný dům, ale jednotlivé volně stojící dvou až třípatrové rodinné vily obklopené zahradami. Prvními obyvateli osady Baba byla kultivovaná společnost: architekt Pavel Janák, ředitel Uměleckoprůmyslového

muzea Karel Herain, grafik Ladislav Sutnar, výtvarnice Emilie Paličková, malíř Cyril Bouda, spisovatel Václav Řezáč, děkan lékařské fakulty KU Jan Bělehrádek, ředitel Národního divadla Stanislav Mojžíš-Lom a další.

Stavba započala v roce 1932 a za několik měsíců zde již byla zahájena výstava soudobého bydlení. Veřejnosti bylo na sedm týdnů zpřístupněno na dvacet domů v různé fázi rozestavěnosti. Přišlo si je prohlédnout dvanáct tisíc návštěvníků. Lidé mohli procházet

novými vilami a přímo vnímat přednosti funkcionalistické architektury. Bílé hladké fasády a široká okna odrážely slunce, vše dýchalo novotou a nadějí, že takhle se bude - třeba - jednou běžně bydlet. Při pohledu na dnešní standardní úroveň bydlení je člověku skoro smutno, ale to by bylo téma na jiný článek.

V následujících osmi letech se kolonie rozrostla na třiatřicet vil, na nichž se podílelo devatenáct našich nejtalentovanějších architektů z několika generací. Domy mají některé shodné prvky, především rovné střechy, obdélníkový půdorys a pak většinou dvoupodlažní vzhled krabic, které jsou však různé tvarované. Jsou buď cihlové nebo železobetonové s hladkou fasádou. Severní stranou přiléhají k ulici, široká okna vedou na jižní sluneční stranu a otvírají krásný pohled na město. Uvnitř jsou racionálně uspořádané. I když v posledních letech bylo provedeno několik necitlivých úprav, vydržela tato vzácná funkcionalistická památka s výjimkou jediného domu až dosud. V roce 1993 ji rada města Prahy vyhlásila za památkovou zónu.

Lenka Lukavská

Připraveno ve spolupráci s Petrem Volfem

Foto autorka